

Балканските войни – един гръцки поглед от началото на XX век

Юра Константинова, Димитър Ницов

Литература

Балканската война 1912–1913: *Балканската война 1912–1913*. Под ред. на доц. полк. Ламби Данаилов, подп. Петко Иванов, о.з. майор Петър Петров. София: Държавно военно издателство [Balkanskata vojna 1912–1913. Pod red. na dots. polk. Lambi Danailov, podp. Petko Ivanov, o.z. mayor Petar Petrov. Sofia: Darzhavno voenno izdatelstvo].

ВБДБД 1941: *Войната между България и другите балкански държави през 1913 год. Т. 1. Причините и подготовката на войната и военните действия до 21 юни*. София: Министерство на войната [VBDBD 1941: *Voynata mezhdur Bulgaria i drugite balkanski darzhavi prez 1913 god. T. 1. Prichinite i podgotovkata na voynata i voennite deystviya do 21 yuni*. Sofia: Ministerstvo na voynata].

ВБТ 1928–1937: *Войната между България и Турция 1912–1913 г. Т. 1–7*. София: Министерство на войната [VBT 1928–1937: *Voynata mezhdur Bulgaria i Turtsia 1912–1913 g. T. 1–7*. Sofia: Ministerstvo na voynata].

Данова, Надя 1980: *Националният въпрос в гръцките политически програми през XIX век*. София: Наука и изкуство [Danova, Nadya 1980: *Natsionalniyat vapros v gratskite politicheski programi prez XIX vek*. Sofia: Nauka i izkustvo].

Димитров, Страшимир, Кръстьо Манчев 1975: *История на балканските народи 1879–1918*. София: Наука и изкуство [Dimitrov, Strashimir, Krastyo Manchev 1975: *Istoria na balkanskite narodi 1879–1918*. Sofia: Nauka i izkustvo].

Доклад на Карнегиевата комисия 1914: *Доклад на Карнегиевата комисия по войните през 1912 и 1913 год*. Авторизиран превод от френското издание. София: Командитно Книгоиздателско Дружество на Ал. Паскалев и С-ие [Doklad na Karnegievata komisiya 1914: *Doklad na Karnegievata komisiya po voynite prez 1912 i 1913 god*. Avtoriziran prevod ot frenskoto izdanie. Sofia: Komanditno Knigoizdatelsko Druzhestvo na Al. Paskalev i S-ie].

Дървингов, Петър 1925: *История на Македоно-одринското отъпление*. Т. 2. София: Печатница „Нов живот“ [Darvingov, Petar 1925: *Istoria na Makedono-odrinskoto opalchenie*. T. 2. Sofia: Pechatnitsa „Nov zhiivot“].

Иванов, Никола 1925: *Балканската война 1912–1913 год. Част II. Действията на II армия срещу съюзниците през 1913 год*. София: Печатница на Армейския военно-издателски фонд [Ivanov, Nikola 1925: *Balkanskata vojna 1912–1913 god. Chast II. Deystviyata na II armiya sreshthu sayuznitsite prez 1913 god*. Sofia: Pechatnitsa na Armeyskiya voenno-izdatelski fond].

История на военната авиация 1988: *История на военната авиация на България*. София: Военно издателство [Istoria na voennata aviatsia 1988: *Istoria na voennata aviatsia na Bulgaria*. Sofia: Voenno izdatelstvo].

К а з е р, Карл 2014: Визуализацията на Балканите: Балканските войни, Първата световна война и визуалната модернизация. – *Българска етнология*, № 3, 332–351 [Kazer, Karl 2014: Vizualizatsiyata na Balkanite: Balkanskite voyni, Parvata svetovna vojna i vizualnata modernizatsiya. – *Bulgarska etnologia*, No. 3, 332–351].

К а с а б о в а, Анелия 2014: Образите на войната. Войната на образите. – *Българска етнология*, № 3, 249–253 [Kasabova, Anelia 2014: Obrazite na voynata. Voynata na obrazite. – *Bulgarska etnologia*, No. 3, 249–253].

К о н с т а н т и н о в а, Юра 2008: *Балканската политика на Гърция в края на XIX и началото на XX век*. Велико Търново: Фабер [Konstantinova, Yura 2008: *Balkanskata politika na Gartsiya v kraia na XIX i nachaloto na XX vek*. Veliko Tarnovo: Faber].

К о н с т а н т и н о в а, Юра 2011: От „по пет на нож“ до „един срещу пет“ – политическата пропаганда в България по време на Балканските войни. – В: *Балканите – модернизация, идентичности, идеи. Сборник в чест на проф. Надя Данова*. София: Институт за балканистика с Център по тракология, 696–730 [Konstantinova, Yura 2011: Ot “po pet na nozh” do “edin sreshtu pet” – politicheskata propaganda v Bulgaria po vreme na Balkanskite voyni. – In: *Balkanite – modernizatsiya, identichnosti, idei. Sbornik v chest na prof. Nadya Danova*. Sofia: Institut za balkanistika s Tsentar po trakologiya, 696–730].

М и н е в а, Евелина 2014: Един гръцки календар от 1914 г. – В: *Studia classica Serdicensia. T. VI. 20 години специалност „Новогръцка филология“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“*. Съст. Борис Вунчев. София: Университетско издателство „Св. Кл. Охридски“, 191–220 [Mineva, Evelina 2014: Edin gratski kalendar ot 1914 g. – In: *Studia classica Serdicensia. T. VI. 20 godini spetsialnost “Novogratska filologia” v Sofiyskiya universitet “Sv. Kliment Ohridski”*. Sast. Boris Vunchev. Sofia: Universitetsko izdatelstvo “Sv. Kl. Ohridski“, 191–220].

Н и ц о в, Димитър 2013: Едно свидетелство за Балканските войни (1912–1913) – погледът на гръцката страна. – *История*, № 4, 335–341 [Nitsov, Dimitar 2013: Edno svidetelstvo za Balkanskite voyni (1912–1913) – pogledat na gratskata strana. – *Istoria*, No. 4, 335–341].

П а р у ш е в а, Добринка 2014: Светлина върху войната. Визуално представяне на войната и насилието в българската илюстрирана преса, края на XIX и началото на XX в. – *Българска етнология*, № 3, 275–298 [Parusheva, Dobrinka 2014: Svetlina varhu voynata. Vizualno predstavuyane na voynata i nasiliето v bulgarskata ilyustrovana presa, krayat na XIX i nachaloto na XX v. – *Bulgarska etnologia*, No. 3, 275–298].

С п а с о в, Людмил 2003: Дипломация през Балканската и Междусъюзническата война. – В: *История на българите. Т. IV. Българската дипломация от древността до наши дни*. София: Книгоиздателска къща

Труд, 305–319 [Spasov, Lyudmil 2003: *Diplomatsiya prez Balkanskata i Mezhdusayuznicheskata vojna*. – In: *Istoria na bulgarite. T. IV. Bulgarskata diplomatsiya ot drevnostta do nashi dni*. Sofia: Knigoizdatelska kashta Trud, 305–319].

V e r e m i s, Thanos 2010: *Eleftherios Venizelos. A Biography*. New York: Pella.

Time 2012: The Balkan Wars: Scenes from the Front Lines. – <http://world.time.com/2012/10/08/the-balkan-wars-scenes-from-the-frontlines/photo/balkan-war-1912-in-serbia-at-the-belgrade-fortress-turkish-commander-fouad-bey-made-prisoner-by-the-serbians-in-koumanovo/> (3.2.2016).

Δ ε ρ τ ί λ η ς, Γιώργιος 2006: *Ιστορία του ελληνικού κράτους 1830–1920*. Τόμος Β'. Αθήνα: Ι.Δ. Κολλάρου & Σιας Α.Ε. [Dertilis, Giorgios 2006: *Istoria tu ellinikoy kratus 1830–1920*. Tomos Β'. Athina: I.D. Kollaru & Sias A.E.].

ΕΕΕ: *Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια: Παγκόσμιο Βιογραφικό Λεξικό*. Τόμος 3, 5, 6. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών [ΕΕΕ: *Ekpaedeutiki Elliniki Encyklopaidia: Pancosmio Biografiko Leksiko*. Tomos 3, 5, 6. Athina: Ekdotiki Athinon].

Λ ο ύ λ ο ς, Κώστας 1991: *Η γερμανική πολιτική στην Ελλάδα 1896–1914*. Αθήνα: Παπαζήση [Loylos, Kostas 1991: *I germaniki politiki stin Ellada 1896–1914*. Athina: Papazisi].

Μ α ρ γ α ρ ί τ η ς, Γιώργος 1999: Οι πόλεμοι. – Στο: *Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα. Οι απαρχές*, Επιμ. Χρήστος Χατζηιωσήφ. Τόμος Α, μέρος 2. Αθήνα: Βιβλιόραμα, 148–175 [Margaritis, Giorgos 1999: *Oe polemoie*. – In: *Istoria tis Elladas tu 20u aeona. Oe aparhes*, Epim. Hristos Hatziiisif. Tomos A, meros 2. Athina: Bibliorama, 148–175].

Μ π ο χ ώ τ η ς, Θανάσης 1999: Εσωτερική πολιτική. – Στο: *Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα. Οι απαρχές*, Επιμ. Χρήστος Χατζηιωσήφ. Τόμος Α, μέρος 2. Αθήνα: Βιβλιόραμα, 37–105 [Mrohotis, Thanasis 1999: *Esoteriki politiki*. – In: *Istoria tis Elladas tu 20u aeona. Oe aparhes*, Epim. Hristos Hatziiisif. Tomos A, meros 2. Athina: Bibliorama, 37–105].

Π ά γ κ α λ ο ς, Θεόδωρος 1950: *Τα απομνημονεύματα 1897–1947. Η παραχώδης περίοδος της τελευταίας πενήκονταετίας*, τόμος Α (1897–1913). Αθήναι: Αετός [Pancalos, Theodoros 1950: *Ta apomnimoneymata 1897–1947. I tarahodis periodos tis teleutaias pentikontaetias*, tomos A (1897–1913). Athinae: Aetos].

Ξ α ν θ ά κ η ς, Άλκη 1993: Ο πόλεμος του άγνωστου φωτογράφου. – Στο: *Η Αθήνα των Βαλκανικών πολέμων. Αναμνηστικό λεύκωμα*. Αθήνα: Πνευματικό Κέντρο δήμου Αθηναίων, Εταιρεία ελληνικού λογοτεχνικού και ιστορικού αρχείου [Ksanthakis, Alki 1993: *O polemos tu agnostu fotografu*. – In: *I Athina ton Balkanikon polemon. Anamnistiko leykoma*. Athina: Pneumatiko Kentro dimu Athinaion, Etaereia ellinikoy logotehnikoy kae istorikoy arheiu].

Υ π ο υ ρ γ ε ί ο ν Στρατιωτικών, Γενικό Επιτελείο Σ τ ρ α τ ο ύ 1932–1939: *Ο ελληνικός στρατός κατά τους Βαλκανικούς πολέμους του 1912–1913. Τ. Α-Γ*. Εν Αθήναις: Διεύθυνσις Ιστορίας Στρατού [Υρurgeonion Strariotikon, Geniko Epiteleio

Stratoy 1932–1939: *O ellinikos stratos kata tus Balkanikoys polemus tu 1912–1913*. T. A–Г. En Athinaes: Dieythynsis Istorias Stratoy].

Юра Константинова
Институт за балканистика
с Център по тракология – БАН
ул. „Московска“, 45
1000 София, БЪЛГАРИЯ
yura.konstantinova@abv.bg

Димитър Ницов
Исторически музей – Поморие
ул. „Княз Борис I“, 33А
8200 Поморие, БЪЛГАРИЯ
dnitsov@abv.bg